

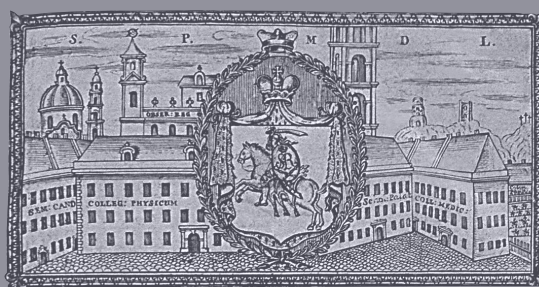
INSTYTUT HISTORII LITWY
UNIwersytet WITOLDA WIELKIEGO
MUZEUM NARODOWE – PAŁAC WIELKICH KSIĄŻĄT LITEWSKICH

XIX konferencja naukowa

Wielkie Księstwo Litewskie w

XVIII wieku

Mężczyźni i kobiety: status, relacje, wizerunki

3–4 grudnia 2020 r., Wilno

W celu zapobiegania koronawirusowi (COVID-19) w kraju konferencję będzie można obserwować oraz wziąć w niej udział za pomocą programu Microsoft Teams.

Zapraszamy do obserwacji konferencji, zadawania pytań, zdalnego udziału w dyskusjach. Aby zarejestrować się na konferencję, prosimy o wypełnienie poniższego formularza online <http://registracja.valdovurumai.lt/53yck2bh>

Zarejestrować się na konferencję można też pocztą elektroniczną: xviiiarnzius@gmail.com
Konferencja będzie transmitowana na żywo w wyznaczonym czasie na koncie Muzeum Narodowego – Pałacu Wielkich Książąt Litewskich na Facebooku: <https://www.facebook.com/valdovurumai>
Konferencja będzie prowadzona w języku litewskim i polskim z tłumaczeniem symultanicznym.

VYTAUTO
DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXXII

Adnotacja konferencji. Wraz z pojawieniem się scentralizowanych państw we wczesnych czasach nowożytnych i wzrostem absolutyzmu w Europie Zachodniej, jednostka coraz bardziej zaczęła podlegać kontroli zewnętrznej. Prywatne życie rodzinne, domowe i rodu znalazło się pod kontrolą, a nawet regulacjami władz państwowych i kościelnych. Czasy nowożytne naznaczone były zmianami w mentalności, na które głęboki wpływ miała Reformacja, która umieściła rodzinę małżeńską w centrum życia publicznego oraz zniosła celibat i klasztory w wielu regionach Europy. Na ziemiach protestanckich małżeństwo stało się bodaj jedyną dopuszczalną formą funkcjonowania kobiety. Procesy odbywające się w Europie w XVI–XVIII w. miały bezpośredni wpływ na sytuację kobiet. Naukowcy oceniają te zmiany kontrowersyjnie, ale przeważa teza, że prawna i społeczna sytuacja kobiet pogorszyła się we wczesnych czasach nowożytnych: podział na sfery działalności żeńskiej i męskiej nasilił się równolegle z dewaluacją sfery kobiecej.

Zasadnicze zmiany w dziedzinie relacji płci przyniosła epoka Oświecenia, która skłoniła do przemyśleń na temat miejsca kobiety w społeczeństwie oraz próbowała pogodzić twierdzenia o różnicach położenia mężczyzn i kobiet z uniwersalistyczną filozofią oświeceniową. Idee umowy społecznej, edukacji kobiet i partnerstwa w związkach małżeńskich przywołane w końcu XVII i w XVIII wieku utorały drogę ku emancypacji kobiet.

W drugiej połowie XVIII wieku idee Oświecenia dotarły w najdalsze zakątki Wielkiego Księstwa Litewskiego. Bodaj najwyraźniej debata na temat statusu mężczyzn i kobiet oraz ich roli w społeczeństwie rozgorzała w latach osiemdziesiątych XVIII wieku, kiedy system edukacji państwa został zreformowany i szczególną uwagę w Rzeczypospolitej Obojga Narodów zwrócono na wychowanie dzieci obu płci. W opracowanych w 1783 r. „Ustawach Komisji Edukacji Narodowej” zostały sformułowane wymagania dotyczące edukacji dziewcząt. Celem edukacji było wychowanie ich na dobre żony, matki, panie domu, które byłyby oddane Ojczyźnie.

Pomimo bogatej historiografii poświęconej tematowi „świata kobiet” Rzeczypospolitej Obojga Narodów (w ostatnich dziesięcioleciach ukazały się znaczące badania dotyczące mentalności kobiet, rezydencji magnatek, patronatu kobiet, sieci komunikacyjnych i innych zagadnień), dotychczas brakuje wszechogarniającego spojrzenia na stosunki płci w Wielkim Księstwie Litewskim w XVIII wieku, na zagadnienie statusu prawnego, społecznego i ekonomicznego mężczyzn i kobiet, jak również na idealne wizerunki kobiet i mężczyzn postrzegane przez społeczeństwo owego czasu.

Zakres zagadnienia i szeroki wachlarz pytań skłaniają do zainicjowania serii konferencji, które skoncentrują się na położeniu żyjących w XVIII wieku mężczyzn i kobiet, ich wizerunkach i relacjach oraz interpretacjach tych stosunków. Idąc za przykładem Vytautasa Kavolisa, który jako jeden z pierwszych w historiografii zreflektował miejsce kobiet i mężczyzn epoki Oświecenia w kulturze litewskiej, zapraszamy do rozważenia, czy „zaproszenie do rozmowy kobiet w XVIII wieku oznacza, że zmienił się sposób myślenia mężczyzn?”

